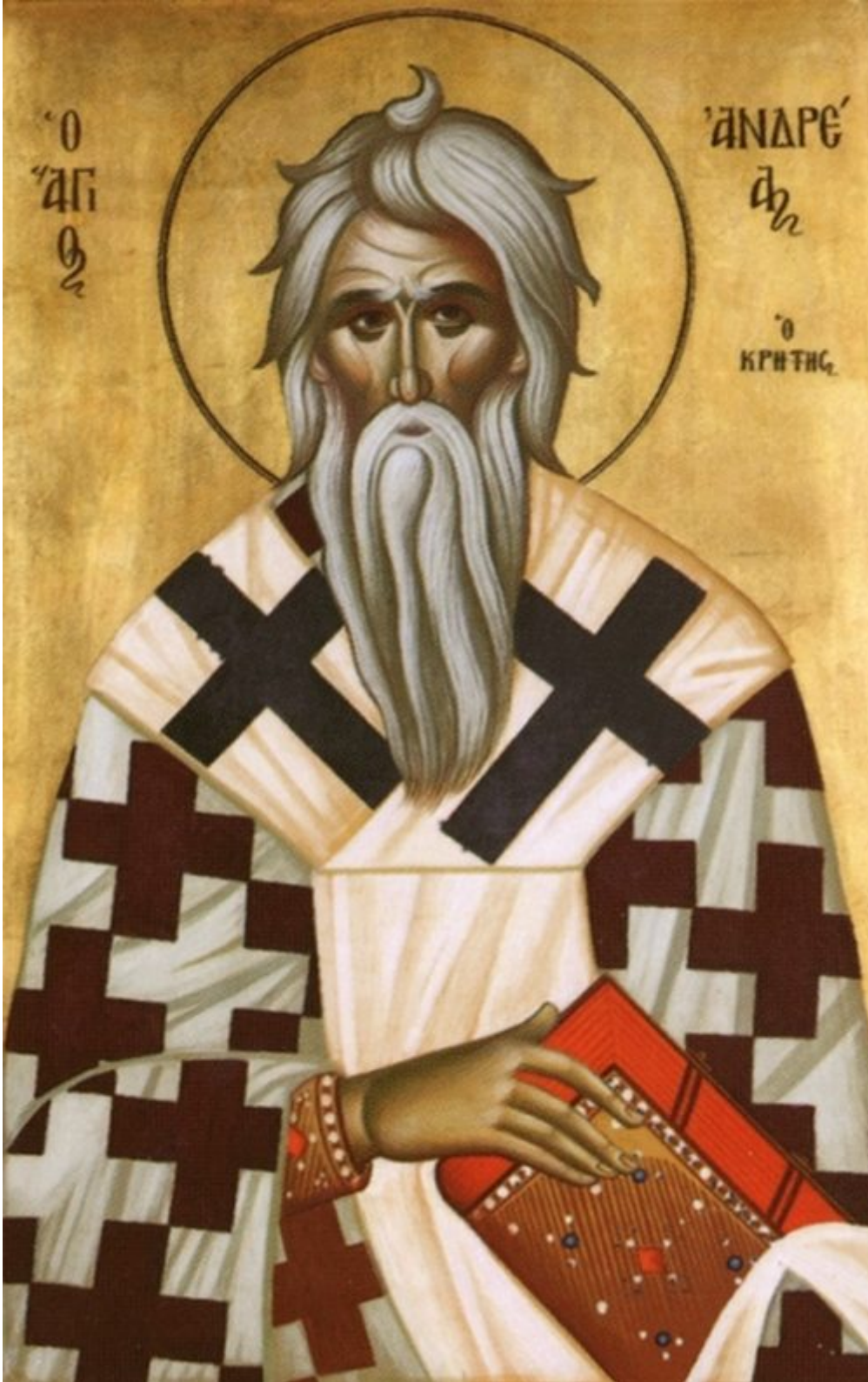

4 Ιουλίου 2024

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές](#)

Ο ΑΓΙΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ
ΚΡΗΤΗΣ

ΠΡΟΣΧΕΣ ΚΥΡΕ
ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ

Εορτάζει στις 4 Ιουλίου

Θανὼν ἔφευρε τῶν πόνων στέφος μέγα,

Κρήτης ὁ ποιμὴν, οὗ πόνος Κανῶν μέγας.

Τῆ δὲ τετάρτῃ ἀρχιθύτην μόρος Ἄνδρέαν εἶλε.

Βιογραφία

«Ζηλοῦτε τὰ πνευματικά» (Α΄ προς Κορινθίους, ιδ΄ 1). Να επιθυμείτε με ζήλο τα πνευματικά χαρίσματα. Τέτοιο ζήλο σε ὅλη του τη ζωή είχε και ο ἅγιος Ανδρέας.

Από τους μεγάλους εκκλησιαστικούς ποιητές ο Ανδρέας, γεννήθηκε στη Δαμασκό από γονεὶς ευσεβεῖς, το Γεώργιο και τη Γρηγορία. Σε ηλικία 15 χρονῶν, κατατάχθηκε στον κλήρο (αναγνώστης) του πατριαρχικοῦ θρόνου των Ιεροσολύμων, από τον τότε Πατριάρχη Θεόδωρο. Στην Ιερουσαλήμ, ο Ανδρέας διακρίθηκε για τη μόρφωση και την αρετή του μεταξύ των αγιοταφιτῶν πατέρων, γι΄ αυτό και τον προέκριναν να σταλεί στην Κωνσταντινούπολη, για την ἔκτη Οικουμενική Σύνοδο κατά των Μονοφυσιτῶν.

Μετά το τέλος της Συνόδου, ο Ανδρέας παρέμεινε στη βασιλεύουσα, όπου χειροτονήθηκε διάκονος και διορίστηκε διευθυντής του ορφανοτροφείου «Ἅγιος Παῦλος».

Η ἔξοχη επιμέλεια που ανέπτυξε στο φιλανθρωπικό αυτό ἴδρυμα, τον ανέδειξε αρχιεπίσκοπο Κρήτης. Αφοσιωμένος στα καθήκοντα της νέας του θέσης, αναδείχθηκε μέγας εκκλησιαστικός διοικητής, αλλά και λαμπρός διδάσκαλος και ρήτορας. Γι΄ αυτό και ὅλο του το ποίμνιο τον θεωρούσε πραγματικά πατέρα.

Αλλά ως μητροπολίτης πήρε μέρος στη σύνοδο που συγκάλεσε ο Φιλιππικός Βαρδάνης (712 μ.Χ.) και υποστήριξε τον Μονοφυσιτισμό, αλλά επανήλθε στην ορθή πίστη μετά τον θάνατο του Βαρδάνη.

Στο γυρισμό από την Κωνσταντινούπολη, όπου είχε πάει για διάφορες υποθέσεις, πέθανε (740μ.Χ.) επάνω στο καράβι. Τον ἔθαψαν στην Ερεσό της Μυτιλήνης, στο ναό της Αγίας Αναστασίας.

Να σημειώσουμε επίσης, ὅτι ο Ἅγιος Ανδρέας, υπήρξε ο καλύτερος ρήτορας της εποχής του, με ἔργα όπου αναπτύσσει λόγο πλούσιο, με ρητορικά σχήματα ἀπαράμιλλου κάλλους. Πρώτος αυτός παρουσίασε πλήρες σύστημα εορταστικῶν ομιλιῶν, από τις οποίες σώζονται περίπου 30, εκδιδόμενες και ἀνέκδοτες. Ἐγράψε

αρκετά εγκώμια και λόγους. Σώζονται περίπου 100 Κανόνες και πολυάριθμα ιδιόμελα τροπάρια. Ως μελωδός έγραψε όχι μόνο τα κείμενα αλλά και την μουσική τους.

Ο Μέγας Κανών, που ψάλλεται την Πέμπτη της Ε΄ εβδομάδος Νηστειών της Μ. Τεσσαρακοστής, είναι το κατεξοχήν πρωτότυπο και εκτεταμένο υμνογραφικό έργο του Ανδρέα Κρήτης. Είναι πιθανόν ο Μέγας Κανών να γράφτηκε στην Κωνσταντινούπολη ή στον τόπο θανάτου του, την Ερεσό της Λέσβου, σε μεγάλη ηλικία.

Μέγας Κανών

Αποτελείται από 261 τροπάρια, από τα οποία 11 είναι Ειρμοί. Ονομάστηκε Μέγας λόγω της έκτασής του και αποτελείται από 9 ωδές. Ο αριθμός των τροπαρίων ποικίλλει στα διάφορα χειρόγραφα. Στην τελευταία έκδοσή του (Migne), που χρησιμοποιεί το εν χρήσει Τριώδιο της Εκκλησίας ο αριθμός των τροπαρίων κατά ωδές έχει ως εξής: α΄ 25, β΄ 29+12, γ΄ 9+19, δ΄ 29, ε΄ 23, στ΄ 17+16, ζ΄ 22, η΄ 22, θ΄ 27. Η ομοιοκαταληξία αν και όχι συστηματική είναι συχνή: Ουκ ήκουσα της φωνής σου /παρήκουσα της γραφής σου. / Το σώμα κατερρυπώθην. / Το πνεύμα κατεσπιλώθην. - Μη υπερίδης με. - Μη παρίδης με. Οι παρομοιώσεις είναι άφθονες, τα δε κοσμητικά επίθετα είναι πολύ εντυπωσιακά, πολλές φορές με νεολογισμούς, όπως φιλήδονος ορμή, πατρόθεος Δαβίδ, αισθητή Εύα, πρωτόκτιστον κάλλος . Η γλώσσα του Μεγάλου Κανόνα είναι η λόγια κοινή της εποχής.

Ο Μέγας Κανών είναι ένα κείμενο βαθύτατα κατανοκτικό, γεμάτο δύναμη και εικόνες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από έντονα δραματικά στοιχεία με παράλληλη χρήση παραδειγμάτων από την Αγία Γραφή.

Από τα εσωτερικά στοιχεία του Μεγάλου Κανόνα μπορούμε να διακρίνουμε, την αμαρτωλή κατάσταση του ανθρώπου, τον τέλος της ροπής προς ηθική κατάρρευση του, τη συναίσθηση της αμαρτίας του, τη μετάνοια του, τη βεβαιότητα της σωτηρίας του.

Ψάλλεται ολόκληρος την παραμονή της Πέμπτης της ΣΤ΄ εβδομάδας των Νηστειών, διαιρεμένος σε τέσσερα τμήματα, και κατά τις τέσσερις πρώτες ημέρες της καθαρής εβδομάδας.

Άπολυτίκιον

Ήχος δ΄.

Κανόνα πίστεως, καὶ εἰκόνα πραότητος, ἐγκρατείας διδάσκαλον, ἀνέδειξε σε τῆ ποιμνῆ σου, ἢ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια· διὰ τοῦτο ἐκθήσω τῆ ταπεινώσει τὰ ὑψηλά, τῆ πτωχείᾳ τὰ πλούσια. Πάτερ ἱεράρχα Ἀνδρέα, πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ,

σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ἦχος πλ. α'. Τόν συνάναρχον Λόγον.

Τοῦ Δαβίδ τὴν κινύραν Πάτερ μιμούμενος, ἐν Ἐκκλησίᾳ Ὅσιων προσάδεις ἄσμα καινόν, ὡς σοφός ὑφηγητής τοῦ θεοῦ Πνεύματος, σύ γάρ ἐβρόντησας ἡμῖν, τὰς τῆς χάριτος ὡδὰς, καὶ λόγον δικαιοσύνης, Ἀνδρέα Πατέρων κλέος, πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος πλ. β'.

Ὁρθοδοξίας ὁδηγέ, εὐσεβείας διδάσκαλε καὶ σεμνότητος, τῆς οἰκουμένης ὁ φωστήρ, Ἀρχιερέων θεόπνευστον ἐγκαλλώπισμα, Ἀνδρέα σοφέ, ταῖς διδαχαῖς σου πάντα ἐφώτισας, λύρα τοῦ Πνεύματος. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ἦχος δ'. Ταχύ προκατάλαβε.

Σοφία διέπρεψας, καὶ ἀρετῶν τῷ φωτί, καὶ Κρήτης γεγένησαι, ἀρχιερέυς εὐκλεής, Ἀνδρέα Πατὴρ ἡμῶν, ὅθεν ἐν Ἐρεσῷ δέ, κοιμηθεὶς Ἱεράρχα, ταύτην καθαγιάζεις, τῷ ἀγίῳ σου σκῆνει, αἰτούμενος τοῖς πᾶσιν, εἰρήνην καὶ θεῖον ἔλεος.

Κοντάκιον

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Σαλπίσας τρανῶς, τὰ θεῖα μελωδήματα, ἐδείχθης φωστήρ, τῷ κόσμῳ τηλαυγέστατος, τῷ φωτί λαμπόμενος, τῆς Τριάδος Ἀνδρέα Ὅσιε· ὅθεν πάντες βοῶμέν σοι, Μὴ παύσῃ πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Κάθισμα

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Λαμπρυνθεὶς τὴν καρδίαν θεῖω φωτί, ἐξηρεύξω δογμάτων φωτοειδῆ, μακάριε λόγια, καὶ τὸν κόσμον ἐφώτισας, γεγονὼς δὲ θεῖον, τοῦ Πνεύματος ὄργανον, ἡδυτάτοις φθόγγοις, ἡδύνεις ἐκάστοτε, πάντων τὰς καρδίας, ἀνυμνῶν τὴν Τριάδα, Ἀγίων τὰ τάγματα, καὶ Παρθένον τὴν ἄχραντον, ᾧ Ἀνδρέα πανεύφημε· Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις εὐσεβείας θεῖος αὐλός, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, θεωρητῶν ὑφηγητής· χαίροις ὁ ἐν λόγοις, καὶ ἄσμασιν ἐνθέοις, Τριάδα μεγαλύνων, Ἀνδρέα πάνσοφε.

Ἱερά Λείψανα: Ἡ Κάρα του Αγίου βρίσκεται στην Μονὴ Βατοπεδίου Αγίου Ὄρους.

Αποτμήματα του Ιερού Λειψάνου του Αγίου βρίσκονται στις Μονές Διονυσίου και Ξηροποτάμου Αγίου Όρους., Υψηλού και Λειμώνος Λέσβου, Άνω Ξενιάς Αλμυρού Μαγνησίας και στον ομώνυμο Ναό Ερεσσού Λέσβου.

Οπτικοακουστικό Υλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

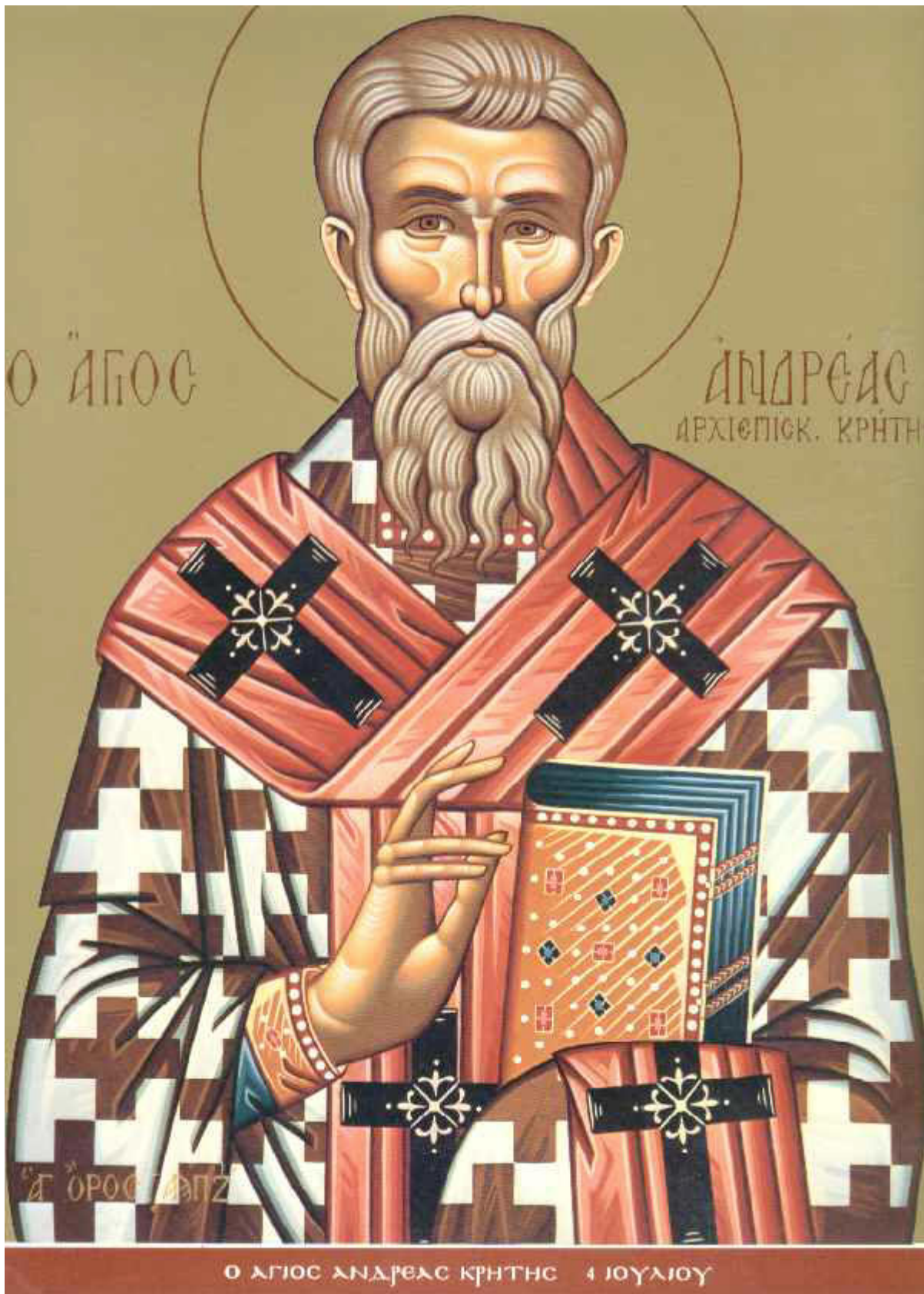
Ακούστε το απολυτίκιο!

<https://www.youtube.com/watch?v=3HONWAcj5VM>

Ὁ Μέγας Κανών • Ποίημα Ἀγίου Ἀνδρέου Κρήτης

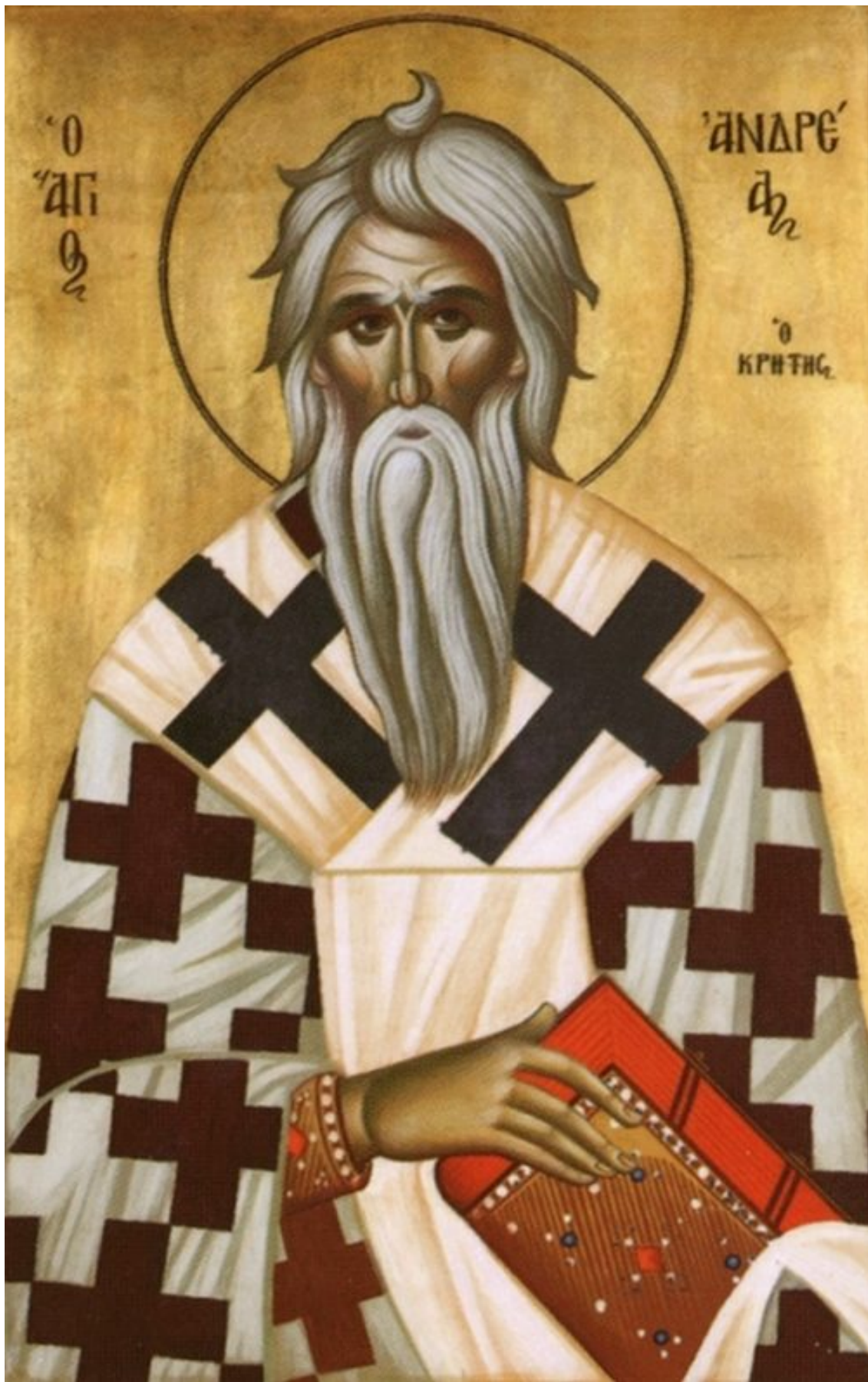
Ακολουθία του Μεγάλου Κανόνος Ἐγκώμιον τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ ἱεροσολυμίτου εἰς τὸν ἅγ. Γεώργιον

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

Ο
ΑΓΙΟΣ

ΑΝΔΡΕ
Α

Ο
ΚΡΗΤΗΣ

Ο
Α
Γ
Ι
Ο
Σ

ΑΝΔΡΕΑΣ
ΚΡΗΤΟΣ

ΠΡΟΣΧΕΣ ΚΥΡ

Κουδουμά, δια χειρός Παναγιώτη Μόσχου (2006)

*Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης
Αρχιεπίσκοπος Κρήτης*

Άγιος Ανδρέας ο Ιεροσολυμίτης Αρχιεπίσκοπος Κρήτης

Κύρια πηγή: saint.gr